

JUSTITIARIUS I HØYESTERETT

JUSTISDEPARTEMENTET	
08 JUN 2009	
SAKSNR.:	200802270
AVDELING:	LOV/ES/VIL
DOK.NR. 8	ARKIVKODE:

Oslo, 4. juni 2009

Justis – og politidepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Jnr. 8228/2009

HØRING – forslag om permanente regler om fjernmøte og fjernavhør i straffesaker

Det vises til Justis- og politidepartementets brev med vedlegg av 30. mars 2009 (ref.: 200802270 ES VIL/an) vedrørende forslag om permanente regler om fjernmøte og fjernavhør i straffesaker.

Høringsutkastet er drøftet på dommermøte i Høyesterett. Dommer Utgård deltok ikke under behandlingen.

Høyesterett har følgende merknader til høringsutkastet:

1. Bruk av fjernmøte ved fengslingsforlengelse

Det er i høringsutkastet foreslått at rettsmøte om forlengelse av fengslingsfristen kan holdes som fjernmøte med bildeoverføring når retten finner det ubetenkelig, og det ikke tale om forlengelse av fullstendig isolasjon etter straffeprosessloven § 186a, eller forlengelse av fengslingsfrist utover 90 dager i sammenheng. Siktetes samtykke til slikt fjernmøte skal ikke være nødvendig.

Varetektsfengsling er et inngripende tvangsmiddel, som benyttes i et stort antall straffesaker. Dersom det åpnes for bruk av fjernmøte slik det er foreslått i høringsutkastet, vil dette kunne bli benyttet i et ikke ubetydelig omfang. Også ved fengslingsforlengelser som omtalt i forslaget, bør siktede etter Høyesteretts mening ha en ubetinget rett til fremstilling for retten. Det vises til at fengslingsforlengelse prosessuelt atskiller seg lite fra førstegangsfengsling, idet vilkårene for fengsling må prøves på ny ved hver fengslingsforlengelse, jf. Rt. 1992 side 1328.

En forlengelse av fengslingsfristen gjennom bruk av fjernmøte bør kun skje i de saker hvor siktede uttrykkelig samtykker til dette.

2. Tilståelsesdom

Straffeprosessloven § 248 er foreslått endret, slik at rettsmøte til pådømmelse i tilståelsessaker kan holdes som fjernmøte med bildeoverføring.

Etter Høyesteretts syn bør en pådømmelse i en straffesak, også i tilståelsessaker, skje i et formelt – ordinært – rettsmøte hvor siktede fysisk er til stede sammen med dommeren. Det understreker alvoret ved pådømmelse av straffbare forhold, sikrer en rimelig grad av formalitet rundt pådømmelsen og gir en nærhet mellom siktede og dommeren som er viktig når siktede skal avgi sin forklaring. Dette vil igjen kunne ha betydning for å sikre at vilkårene for dom etter straffeprosessloven § 248 foreligger, og det vil kunne gi dommeren bedre opplysninger for fastsettelse av en riktig straff. Det er også grunn til å regne med at hensynet til offentlighet i rettspleien vil bli bedre ivaretatt hvor siktede møter i retten enn dersom han eller hun deltar gjennom fjernmøte.

Det praktiske behovet for fjernmøte i disse sakene synes dessuten ikke å være særlig stort, jf. vernetingsreglene i straffeprosessloven § 12 som fastsetter at disse sakene som regel behandles i den rettskrets hvor siktede bor eller oppholder seg.

3. Fengslig forvaring etter utlendingsloven

For så vidt gjelder forslaget om at rettsmøte om forlengelse av fengslingsfristen kan holdes som fjernmøte i saker om fengslig forvaring etter utlendingsloven, vises til ovenstående merknader under punkt 1.

4. Fjernavhør

Det er foreslått at adgangen til å benytte fjernavhør av vitner og sakkyndige skal reguleres nærmere i henholdsvis straffeprosessloven kapittel 10 og kapittel 11. Det fremgår av høringsutkastet at ordlyden i bestemmelsene bør være mest mulig lik de tilsvarende bestemmelsene i tvisteloven.

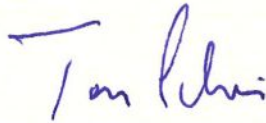
Etter Høyesteretts syn bør vilkårene for bruk av fjernavhør av vitner og sakkyndige være annerledes i straffesaker enn i sivile saker. I straffesaker er hensynet til rettssikkerhet enda mer tungtveiende. I høringsutkastet er det foreslått at fjernavhør ikke bør foretas om forklaringen kan være "særlig viktig". Dette vilkåret bør modifiseres – eksempelvis til "viktig". Dersom en vitneforklaring kan være viktig for avgjørelsen av skyldspørsmålet eller straffutmålingen, bør det være tilstrekkelig til at fjernavhør av vitnet ikke gjennomføres.

Sakkyndige som har gitt skriftlig redegjørelse til retten, bør kunne avhøres ved fjernavhør dersom dette ikke anses betenkelig. I en del saker vil det være viktig at de(n) sakkyndige følge forhandlingene. Gjør den eller de sakkyndige det, vil spørsmålet om fjernavhør ikke være aktuelt. Men også hvor den sakkyndige ikke følger forhandlingene, vil sakkyndigbeviset kunne være av stor betydning for avgjørelsen av skyldspørsmålet eller for valget av straffereaksjon. I slike tilfeller bør det vises stor varsomhet med å avhøre de(n) sakkyndige ved fjernavhør. Det bør da normalt bare gjelde tilfeller hvor de(n) sakkyndiges konklusjoner er klare og sikre og ikke er omstridt.

5. Offentlighet i rettspleien

I den grad høringsforslagene gjennomføres, vil Høyesterett peke på at hensynet til offentlighet i rettspleien må ivaretas også ved bruk av fjernmøte og fjernavhør.

For tilståelsesdom vil dette innebære at tid og sted for rettsmøtet må kunngjøres på vanlig måte, og det må legges til rette for at allmennheten har adgang til å overvære rettsforhandlingene, herunder bildeoverføringen som siktede deltar ved.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tore Schei'.

Tore Schei